№ 42. Sestdeen, 28. maijâ. 1905.

Makſâ, Jelgawâ ſanemot:
par gadu . . 2 rub. 20 kap.
par 1/2 gadu . 1 „ 20 „
par 1/4 gadu . — „ 60 „

Par adreſes pahrmainu jamakſâ 10 kap.

Latweeſchu Awiſes.

Makſâ, pa pastu peeſuhtot:
par gadu . . 3 rub. — kap.
par 1/2 gadu . 1 „ 60 „
par 1/4 gadu . — „ 90 „

Uſ ahrſemèm 4 rub. 50 kap., 2 rub. 30 kap., 1 rub. 20 kap.

Iſnahk dimreiſ nedelâ.

Redakzija un ekſpedizija: Jelgawâ, Kangibſeru eelâ № 14.

84. gada-gahjums.

Sludinajumi makſâ: par ſihku rakſtu rindinu 8 kap., preekſchpuſê 20 kap.

No kara-lauka.

Jaunas ſinas par juhras kauju pee Tſuſchimas.

Awiſes pahrpilditas daſchadàm papildu ſinàm par leelo juhras kauju Tſuſchimas ſchaurumâ, par kauju, kurai lihdſigu pat gruhti wehſturê atraſt un kura beigufees ar weſelas leelwalſts kara-flotes galigu ſakauſchanu. No bagatàs ſinu raſchas ſakopoſim ſche ſwarigakàs un raksturigakàs. No Tokijas telegrafê: Saguhſtitee Roſcheſtwenſka eſkadres ofizeeri iſſkaidro, ka admirals Roſcheſtwenſkis gribejis no kaujas iſwairitees un nepamanits ſaſneegt Wladiwoſtoku. Roſcheſtwenſkis dabujis paſinojumu, ka weena daka Japanu flotes apſargajot Tſungari ſchaurumu, otra — Tſuſchimas ſchaurumu un zerejis tur atraſt Japanu flotes wahjako daku. Tà ka Roſcheſtwenſkim truhzis ogku, tad winſch iſwehlejees ihſako zeku pa Tſuſchimas ſchaurumu uſ Wladiwoſtoku. — Kahds azuleezineeks awiſê „Daily Telegr.“ apraksta tà ſcho tragiſko kauju: „Kreewu flotei dodotees uſ Wladiwoſtoku, ari Japanu eſkadra lehnam dewàs uſ ſeemeleem, apſchaudot Kreewus. Uſ leelgabalu ſchahweeneem no ſeemeleem atbildeja ar leelgabalu ſchahweeneem no deenwideem, kamehr Japani no auſtrumu un no wakara puſes ari bombardeja uſ iſnihkſchanu paſudinatà pretineeka floti. Skats bij leelifs un ſatrihzinoſchs. Ar katru elpas wilzeenu es ſinaju, ka katrà ſchinî azumirklî daudſ zilweku iſlaiſch garu. Starp 3 un pulkſt. 5 pehz puſdeenas nogrima Kreewu kreifers „Nachimows“ un ſegtais kreifers „Kamtſchatka.“ Wiſpirms winu wirsdakas bij ſaſchautas drupàs. Wiſas leetas no koka, dſelſs un tehrauda bij no deka kà ar flotu noſlauzitas. Nu Kreewu flote eekkuwa neapraſtamà nekahrtibà. Kugi neeetureja wiſpahr nemaſ wairs kaujas lihniju. Ziti drahſàs uſ rihteem, ziti uſ wakareem un ſchinî azumirklî bij ſkaidri redſams, ka Roſcheſtwenſkis ſakauts. Nu Japani dewàs tuwaku. Japanu leelgabalu uguns darbiba, tà ka attahlums wairs nebij tik leels, nu bij breeſmiga. Kreewu kara-kugi wairs nepaſtahweja kà flote, bet bij ſaſkaldijuſees daudſ maſàs eſkadràs, kura neweena wairs neturejàs kopigi. Eeſtahjàs pilniga ſajukſchana. Pamaſam Kreewu kara kugi bij aiſdſihti uſ Nagoto prowinzes juhras kraſtu. Kauju turpinajàs 14. maijà, kamehr ſawilkàs migla, lihdſ pulkſt. 7 wakarà. Admirals Togo neka neriſkeja un neka nepaſaudeja. Tagad nu Kreewu flote mehginaja botees uſ ſeemeſwakareem. Gruhtà kauja turpinajàs lihdſ ſaules reetei, kamehr norima wehjſch un eeſtahjàs rahma nakts. Korejas lihtſcha uhdeni, allaſch tik bruhmi, palika glubi un kà zaurredſami. Krehſlà kara kugi iſſkatijàs ſpozigi, kà breeſmigi zeetokſchni. Tumſai eeſtahjotees, Kreewu flote wehl wairak ſprauzàs uſ ſeemeleem, bet warenà Japanu flote taiſnà lihnijà ſtahweja pretim un no ſaweem leelgabaleem ſpłahwa uguni uſ Kreewu eſkadri. Ap pulkſt. 8 wakarà Japani laida wakà ſawas torpedu laiwas. Tur nebij wairs apgreeſchanàs. Kà ſchauſmigs ſiſenu bars torpedu laiwu flotile dewàs uſ preekſchu. Juhra tika apgaiſmota no neſkaitamu ſtaru meteju bahlàs gaiſmas. Deenas darbs nu bij galà — ſahkàs nakts darbs. Japanu kara-kugi, kas kà deenas gaiſmà, tik labi prata trahpit, ſedſa uſbrukumu. Sem ſmago leelgabalu granatàm torpedu laiwas ſchahwàs uſ preekſchu, lai ſadurtu pretineeku un to nogrembetu. Kreewu flote atbildeja joprojam uſ leelgabalu ſchahweeneem. Sahkàs juhras kauja nakti. Staru meteji, apgaiſmodami kugu wirsdakas, paſpihdeja drihſ ſche, drihſ tur, kamehr leelgabalu uguns nakts tumſà laiſtijàs kà bahrgakmeni. Jhſu brihtinu bij meers, bet pulkſt. 2 no rihta kauja ſahkàs no jauna, wehl jo karſtaka, wehl jo niknaka. Jhſi pehz pulkſt. diweem torpedu laiwas ſahka atkal ſawu poſtiſchanas darbu. Roſcheſtwenſkim nekad newareja ne prahtà eenahkt, ka Japaneem tahda torpedu laiwa flotile. Sem Kreewu leeelgabalu uguns, kuri wiſi tagad mehrkeja uſ ſcheem maſajeem uhdens daikeem, torpedu laiwas ſchahwàs uſ preekſchu. Schahweeni krita pee katras laiwas uhdenî, bet laiwas jau bij tahlu uſ preekſchu un urbàs pret pretineeka kara-kugu ſeenàm.

Schinî naktî aiſgahja bojà: „Aekſanders III.“, „Oſlabka“, „Nawarins“, „Orels“ un trihs leelgabalu laiwas. Kreeweem neweenu azumirkli nedewa meeru. Swehtdeenai (15. maijam) auſtot, Japanu flote peebrauza wehl tuwaku un peeſpeeda Kreewus pret Nagotas wakara kraſtu. Wiſu (15. maiju) deenu turpinajàs kauja un Kreeweem nebij neweenas poſizijas, no kuras tee buhtu warejuſchi daudſ maſ tnretees pretim.“

Pehz Kreewu juhrneeku ſtahſteem wini apſchauditi ari no kahda forta Tſuſchimas ſchaurumà. Tà aiſgahjis bojà brunukugis „Oſlabka“. Par Kreewu kreifera „Orel“ padoſchanos Japaneem laikrakſti wehſta bruhmas leetas. Jau kaujas ſahkumà nogalinati waj ſawainoti 300 wihru. Scho eewainoto kleedſeeni un mirſtoſcho waidas darijuſchas tik ſatrihzinoſchu eeſpaidu uſ pahrejeem kuga kaudim, ka tee, lai eewainotee nejaukſtos, 140 gruhti eewainotus eemetuſchi juhrà, bet pahrejos eewainotos peeſehjuſchi pee maſteem. „Orel“ weſelu deenu zihnijees pirms ſawas padoſchanàs. Kugis nogahdats uſ Jakuſaku, kur to apluhkos mikado, un drihſ pehz tam, reiſê ar „Nikolaju I.“ eewedis Japanu kara flotes ſaſtahwà un kalpibà.

Zitus eemeſlus flotes bojà eeſchanai uſrahda „Ruſk. Wedomoſti“ juhrleetu ſtrategs. Winſch aiſrahda uſ to, ka Roſcheſtwenſka eſkadres brunu kugi tadehł tik wahji ſpehjuſchi turetees Japaneem pretim, ka bijuſchi tepat Kreewu ſemê koti nolaidigi taiſiti. Brunu plahtes brunu kugeem gahjuſchas no leelgabalu lodèm kà ſahls puſchu, turpretim ahrſemês buhwetais „Retwiſans“ un „Zeſarewitſchs“ bijuſchi daudſ ſtipraki.

Japanu ſaudejumi Tſuſchimas juhras kaujà, kà tagad galigi iſſinats, eſot ſchahdi: Uſ brunu kugeem un kreifereem krituſchi 113 wihri (matroſchus un wirſneekus kopà rehkinot) un eewainoti 424 wihri (atſal abejus kopà rehkinot). Uſ torpedu laiwàm krituſchi waj eewainoti 87 zilweki. Tà tad zaur nonahweſchanu waj eewainoſchanu Japaneem ſchaî kaujà iſſtahjuſchees iſ frontes, wirſneekus un matroſchus kopà ſkaitot, pawiſam **624 zilweki.**

Kahdi iſglahbuſchees Kreewu kugi.

Par kontradmiralu Enkwiſtu, kreiſeru „Aurora,“ „Schemtſchug“ un „Oleg“ lihdſ ſchim nebij nekahdu ſinu, kur tas palizis pehz Tſuſchimas juhras kaujas. Tagad nu „Kreewu tel. agent.“ no Manilas uſ **Filipinu ſalàm** telegrafê, ka tur 21. maijà (3. jun) eerades kontradmiralis Enkwiſts uſ kreifera „Auroras,“ pawadits no kreifereem „Schemtſchug“ un „Oleg.“ Wiſi trihs kugi ſtipri ſabojati un uſ wineem daudſ eewainotu. „Auroru“ pamanija Amerikas admiralis Trens, kurſch ar ſawu eſkadru braukaja Korejſchidoru ſalu tuwumà. „Aurora“ ſaluteja Amerikanu kugeem, uſ kam admirała Trena ſlagus kugis „Ohio“ atbildeja. Trena eſkadra aiſwadija Kreewu kreiſerus Manilà. Kahds no kontradmirała Enkwiſta nodałas ofizeereem ſino: Kaujai ſahkotees, Enkwiſts atradàs uſ kreifera „Oleg.“ uſ kuru Japani tuhlin ſaweenoja ſawu uguni. „Olegu“ trahpija daudſ bumbas un granatas no leelajeem Japanu ahtrſchahwejeem leelgabaleem, kuri kugi drihſ ſabojaja. Tad Enkwiſts pahrneſa ſawu flagu uſ „Auroru,“ kurai weenà un taî paſchà laikà uſbruka Japanu topedu laiwu poſtitaji un ſemuhdens laiwas. Iſleetojot uſnahkuſcho miglu, „Aurora“ ſteidſàs klajà juhrà. Winai ſekoja „Schemtſchug“ un „Oleg.“ Enkwiſts palika ſweiks. Uſ „Auroras“ nonahweis kapteins Jegorows. Wina lihki nogrembeja juhrà pirms eebraukſchanas Manilà. Uſ ſcha kuga beſ tam wehl eewainoti 3 wirſneeki un 83 matroſchi un nonahweti 20 matroſchi. Uſ „Olega“ nonahweti 13 un eewainoti 18 matroſchi. Uſ „Schemtſchuga“ nonahweti no jaunakajeem ofizeereem 21, un eewainots 1 ofizeeris; no matroſcheem 12 nonahweti un 30 eewainoti. Kugi, azim redſot, ſem uhdens lihnijas naw bojati. Skurſtenôs iſſchauti zaurumi, un daudſ leelgabalu noſweeſti no lafetàm. Wiſi ofizeeri apgalwo, ka fajukſchana ſtarp Kreewu kugeem zehluſês no Japanu ſemuhdens laiwàm.

Kreewu kara-kugus Manilà uſrauga tapad Amerikanu kara-kugi „Ochio un „Cincinati“. Scheem trijeem kreifereem iſdewees iſglahbtees aiſ diwejadeem zehloneem: pirkmkahrt, pateizotees ſawai ahtras braukſchanas ſpehjai; jo wiſi trihs ſchee kreiſeri, kà ari „Iſumrud“ bij paſchi ahtrakee kugi wiſà Kreewu flotê. „Aurora“ brauza 20, „Oleg“ 23, bet „Schemtſchug“ un „Iſumrud“ pat 24 meſglus ſtundà. Tas ir tahds ahtrums, par kuru ahtraku kugu naw ari Japaneem. Tadehł wiſi 4 ſchee muhſu kreiſeri paſpehjuſchi iſbehgt Japanu kreifereem, kuri teem dſinuſchees pakał.

Otrkahrt, mineteem kreifereem iſdewàs tambehł glahbtees, ka tee kauju naw ilgaki turpinajuſchi, bet kad leetas ſahkuſchas peenemt nopeetnu weidu, kur wajadſiga ihſta buhſcha un iſturiba, tad ſchee kreiſeri, kà ſinojumà teikts, ſteidſàs prom uſ klaju juhru, t. i. atmeſdami zihnai ar roku un atſtahdami zitus kugus winu liktenim. Tà tad nu, ſawelkot wiſu kopu kopà, no diſchàs kara-flotes buhtu palikuſchi pawiſam **4** Kreewu kreiſeri un **3** torpedu laiwas, proti: Wladiwoſtoku aiſſneegufchi maſais ſinu kreiſeris „Almaſ“ un torpedu laiwu poſtitaji „Groſnij“ un „Brawij“; Manilà aiſtkuwuſchi kreiſeri „Oleg“, „Aurora“ un „Schemtſchug“, kamehr Schanghajà eewilkts torpedu laiwu poſtitajs „Bobrij“. — Augſchejo ſinu par kontradmiralu Enkwiſtu wehl waretu papildinat ar jaunakàm telegramàm no Waſchingtonas, ka pehz Sabeedroto Walſtju juhrleetu waldes ſekretara ſinojuma admiralam Trainam no preſidenta Roſwelta bota pawehle, Kreewu kara-kugus „Aurora“, „Oleg“ un „Schemtſchug“ — aiſturet. Filipinu gubernators Wreits telegrafiſki ſinojis, ka admirals Enkwiſts uſ peepraſijumu par wina nobomeem kugu reparaturas ſinà atbildejis: winſch par to wehl neeſot dabujis preekſchrakſtus no ſawas waldibas. Otra telegrama ſino: Filipinu gubernatorom Wreitam pawehlets, ka peeprafitais laiks Kreewu kugu reparaturai newarot tikt atwehlets un ka reparatura tikai tad atkaujama, ja kugi lihdſ kara beigàm paleek tur.

Tſuſchimas juhras kaujas atbalſs Peterburgà.

„Birſch. Wedomoſti“ ſchahdi rakſturo Kreewijas galwas pilſehtas eedſihwotaju gara ſtahwokli un iſtureſchanos, ſanemot wehſti par Kreewu kara flotes iſnihzinaſchanu un tuhkſtoſcheem ſaldatu aiſeeſchanu bejà.

„Eedſihwotaji laſija awiſes un telegramas, zik un kahdas tàs atkauts nodrukat. Sawilka nopeetnu gihmi, ſcho to pakritiſeja, un . . . tad dewàs uſ ſalàm, iſpreezas weetàs, reſtoranôs, uſ laukeem waj komiſiju ſehdês, kurâs apſpreeſch labakas walſts eerihzibas jautajumu . . .

Pat juhras ofizeeri turejuſchi par eeſpejjamu pehz tehwijas flotes bojà eeſchanas eewitot ar ſawàm „mamſelèm.“ Neweenam naw eekritis ne prahtà, wismaſ aiſ peeklahjibas juhtàm likt noturet dwehſelu aiſluhgſchanu par krituſchajeem beedreem. Birokratija atradinajuſe Kreewiju no domaſchanas un juſchanas. Tehwſeme wairs neſin iſteikt ſawas domas, neprot duſmotees, iſrahdit ſawu gribu, ja, pat ne wairs raudat.

Kad ſchahda kataſtrofa buhtu uſbrukuſe kahdai kulturas walſtij, tad tuhkſtoſchàm telegramu wehſtitu eedſihwotaju juhtas, wehleſchanàs un gribu . . . Warbuht buhtu iſſludinatas pat tautas ſehras, kà lihdſzeetiba par krituſchajeem waroneem, kas iſpildijuſchi ſawu beidſamo peenahkumu, kautſchu gan beſ ſekmèm.

Pee mums patriotiſkàs juhtas parahdàs uſ ahreeni tikai uſ polizijas mahjeenu, waj ſinamàs, zeeſchi noteiktàs ſwehtku beenàs.

Preezajatees, birokratu kungi: tiktahl juhs noweduſchi ſawu tehwiju.

Schis kauns ir juhſu kauns.

Wehſture dos ſawu ſpreedumu . . .“

Tamlihdſigi ſpreeſch ari „Now. Wremja“: „Kamehr Schihdi daſchu uparu dehł, kas pa Schihdu wajaſchanas laiku Schitomirà bij krituſchi, nolehma trihs mehneſchus wiſpahrim ſehrot, neapmeklejot nekahdas iſpreezas, teatrus u. t. t., tamehr gandrihſ wiſas muhſu flotes iſnihzinaſchana Kreewus newareja pamudinat jel uſ weenu deenu atteiktees no iſpreezàm. Pat tajà deenà, kurà neween daſcheem, bet wiſai galwas pilſehtas publikai nahza ſinama ſatrizinoſchà ſina par breeſmigo kataſtrofu, bija un palika atwehrti wiſi teatri un tingeltangeki; kaudis ſmehjàs, dſehra, lakſtojàs, itin kà neko nebuhtu notizis . . .“

Waj turpinat wehl karu?

Tuhlit pehz leelàs juhras kaujas gandrihſ wiſi Kreewu laikrakſti, par ahrſemju nemaſ nerunajot, weenbalſigi praſija, lai flehdſ meeru. Tagad jau daſchi, kà „Now. Wremja“, „Raſwet“, „Swet“ un tamlihdſi, praſa, ka karu wajagot turpinat. Kamdehł Kreewijai wajagot Japanai makſat kara atlihdſibu, ſcho naudu Kreewija labak warot iſleetot preekſch kara un preekſch jaunas flotes buhwes. Kà redſams, ſcheem awiſchu kungeem no ſwara tikai nauda, bet ne zilweku dſihwibas. Energiſki pret karu rakſta „Slowo.“ „Ir deeſgan!“ tà mineta awiſe iſſauzàs.

„Mehs tizejàm Kuropatkinam — bet tapàm ſakauti, mehs tizejàm Port-Arturai — bet to eenehma eenaidneeks, mehs pakahwamees uſ Baltijas eſkadri, ari tàs wairs naw . . . Waj ta Deewa bahrdſiba? Waj tas par pagahtnes grehkeem, par leelà reformatora padaritàm kluhdàm? . . . Kriſtigas paſemibas juhtas mums pawehl, uſlikto jauno pahrbaudiſchanu paneſt pazeetigà garà, bet zilwezigàs un tautas juhtas ir ſaniknotas un meklê iſeju, winàm ta jaatron un tàs to ari atradis. Ir deeſgan! . . . Mehs bijuſchi pazeetigi, ilgi eſam tizejuſchi pazeetibas glahbejam ſpehkam, — bet tagad plaujam ſchis pazeetibas politikas augłus un atſihſtam, ka atgreeſchanàs uſ to wairs naw domajama. Liktenis rahda muhſu 200 gadus ilgàs politikas iſnahkumus, unnoſchaiſnahkumakà krampjôs ſabrebàs 130 miljonu leelà milſcha ſirds . . . Ir deeſgan!

No ahrſemèm.

No Wahzijas. Trona-mantineeka laulibas ſwehtki. Wahzu laikrakſti pilni ar olektim mehrojameem apraksteem par Wahzu trona mantineeka lahſàm ar Meklenburgas prinzeſi Zeziliju. Lauſchu nu bijis Berlinê, ka waj luhſt. Ari wiſadu

sposchumu un spihdumu un kleedseenu naw truhzis — tà sakot leelajam puhlim par welti bijusi ispreeza lihds sirds dibenam, No leelàs kauschu druhsmeschanà un speeschanàs notikuschi ari nelaimes gadijumi un kahdeem 600 zilwekeem wajadsejis sneegt ahrsta palihdsibu.

No Franzijas. No Parises telegrafè „Dûna-Ztg." ka brihsumà sagaidama Franzijas ahrleetu ministra Delkasè atkahpschanàs no amata. Delkasè krischanas akmenis — fareschgijumi Marokà. Ka Wahzija neturot labu prahtu uz Franziju, to gudri wihri wehro no tam, ka Wahzu keisars nesuhtijis presidentam Lubè laimes wehlejuma telegramu par isglahbschanos no nahwes breesmàm, bet tikai kehninam Alfonsam XIII. (Skat. pag. numura ahrs. sinas), kaut gan Lubè brauzis ar kehninu kopà.

No Japanas. Waj slehgt meeru? Japani, pehz pehdejàs kaujas uz juhras, palikuschi koti atturigi meera nodomu leetà. Tà Japanas suhtnis Waschingtonà ieteizees kahdam awischu lihdsstrahdneekam; ka wisas wehstis par meera sarunu ussahkschanu esot tukschas tenkas. Japana no sawas puses neka nedarischot schaî leetà. Meera balsis Japanu tautà esot pilnigi apklususchas. Japanai ari neesot nekahda aprehkina slehgt tagad meeru, tadehl ka ihstàs uswaras Japanai sagaidamas tik nahkotnê. Azim redsot, Japani newehlas ahtraki slehgt meeru, pirms naw eenemta Wladiwostoka. Uz scho darbu wini patlaban sagatawojas. Tahkak awisêm telegrafè no Schanghajas, ka wisi dselszeki Japanà, kas wed uz seemeleem, pilni wilzeenem un wilzeeni — pahrpildìti salbateem. No tam slehdsam, ka leela Japanu kara-spehka ekspedizija atrodas zeklà uz Sachalinu.

No eekschsemèm.

No Peterburgas. Islaists Wisaugstakais ukass waldoscham senatam, kurà noteikti polizijas ministra teesibas un peenahkumi: I. Winam peekriht augstakà wadtba wisàs leetàs, kas sihmejàs uz noseegumu nowehrschanu un aissargaschanu, kà ari uz atklahtas droschibas un meera ustureschanu, kas peekriht eekschleetu ministrijas zentralo un weetejo eestahschu kompetenzes robeschàs, kà ari wisas leetas, kas peeder polizijas departamentam; pee tam winsch ir reisê ari nodalità schandarmerijas korpusa komandeers. II. Winam isschkiramas augschejôs gadijumôs wisas leetas. Gadijumôs, kas sneegtos pahri ministra kompetenzei, winam jarihkojàs, kà tahdôs gadijumôs preeksch ministreem noteikts. III. Polizijas ministra wadibai nodotamas schahdas leetas: 1) Apstiprinat uz noseegumu aissardsibas noteikumu pamata eezeltàs sewischkàs konferenzes spreedumus; schaî konferenzê tupmak par preekschsehdetaju buhs polizijas departamenta direktors; 2) isschkirt wisas leetas, kas atteezàs uz atklahtàs polizijas usraudsibas noteikumu ispildischanu; 3) wajadsigôs gadijumôs, atteezotees uz 1. pantu, dot gubernatoreem, pilsehtu preekschneekeem un wirspolizijmeistereem aisrahdijumus un isskaidrojumus; 4) nolemt par wiseem krediteem, kas atkauti eekschleetu ministrijai preeksch polizijas ustureschanas; 5) taisit gala spreedumu wisàs politiskàs prahwas leetàs tajôs gadijumôs, kur schi teesiba peekriht eekschleetu ministrim; 6) slehgt kongresus, kas sarihkoti uz pastahwoscho likumu pamata, tiklab no eekschleetu ministrijas, kà ari zitu reforu eestahdèm, ja winsch schos kongresus atsihst par kaitigeem atklahtas droschibas un kahrtibas ustureschanas sinà, tapat ari tamlihdsigôs gadijumôs slehgt uz kahdu laiku (lihds weenam gadam) beedribas, sapulzes un tamlihdsigas eestahdes, lai winu atklahschana buhtu notikuse kahdà kahrtibà notikdama un tàs peederetu pee kahda resora peederedamas. IV. Winam atkauts apzeetinat personas, kas apwainotas par walsts noseedsibu. V. Winam atkauts wisôs wina kompetenzes jautajumôs stahtees teeschà sakarà ar wisàm waldibas eestahdèm un personàm. Pawehle islaista 21. maijà.

— **Slepenàs polizijas reforma.** Kà „Nascha Schisn" sino, polizijas departaments suhtischot sawa departamenta un daschadu leelaku pilsehtu polizeju eewehrojamakos eerehdnus uz Angliju, Wahziju, Italiju un Franziju, lai tee tur eepasihtos ar polizijas leetàm, pee tam sewischku wehribu greeschot uz to, kà tur eerihko politisko, kà ari zitu noseedsneeku usmekleschanu un nosodischanu.

— **Polizijas departamenta pahrwaldneeks** D. F. Trepows eezelts par eekschleetu ministra beedru preeksch polizijas leetàm.

— **Tehwu walodas peekopschana skolàs.** Tautas apgaismoschanas ministris isteizees nuput Peterburgà uz kahdu deputaziju no Krimas, ka austruma zittauteeschu zenschanàs, elementarskolàs behrneem pasneegt mahzibas tehwu jeb mahtes walodà, pee tam ari ruhpetees par to, ka tee eemahzitos ari Kreewu walodu, sakrihtot pilnigi ar ministrijas domàm.

— **Brihwu wideju skolu projekts** esot tautas apgaismoschanas ministrijà jau zaurluhkots un tiskot drihsumà eesneegts walsts padomê. Minetais projekts eewehl tahdu skolu nodibinaschanu ustizet neween sabeedribàm, bet ari priwatpersonàm. Mahzibu sistemas un apmehra sinà schim eestahdèm tiks dota pilniga brihwiba. Minetàm skolàm nebuhs jarihkojàs pehz tautas apgaismoschanas ministrijà apstiprinateem nosazijumeem. To weetà warès preeksch apstiprinaschanas eesneegt preeksch sinamas eestahdes isstrahdatu projektu. Pilniga brihwiba dota ari mahzibas walodas iswehlê. Tak skolàm jausnem programà religija, Kreewu waloda un Kreewijas wehsture. Eestahdes beiguscho audseknu teesibas atkaràs no programu plaschuma. Tautus apgaismoschanas ministrija silti aisstahwot schi projekta drihsu apstiprinaschanu.

— **Laikraksfu aptureschanas teesibas.** „Rusj" sino, ka walsts padomê peenemts eekschleetu ministra, hofmeistara A. Buligina isstrahdatais likuma projekts par periodisku usdewumu apture schanu. Pehz schi projekta eekschleetu ministrim turpmak weenam pascham buhschot teesiba, apturet periodisku isdewumu, bes parastajeem 3 brihdinajumeem, un lihds ar to tuhlin eesneegt waldoscham senatam preekschlikumu par schi laikraksta galigu aisleegschanu. Senats tad galigi nolemj par laikraksta likteni.

— **Goremikina konferenzê,** kura spreesch par semneeku leetàm, rudeni tikschot aizinati no daschadàm gubernàm kahdi semneeku representanti, lai no teem dabutu paskaidrojumus par daschadeem semneeku semturibas un saimneezibas jautajumeem.

— **Nosazijumi par reserwistu atswabinaschanu no eesaukschanas aktiwà kara klausibà.** Eekschleetu un kara ministrijas patlaban islaiduschas schahdus nosazijumus par reserwistu atswabinaschanu no eesaukschanas aktiwà kara klausibà. No sasaukschanas aktiwà kara klausibà atswabinami reserwisti tikai tad, kad wajadsigais skaits pulku sastahdischanai ir pilns. Schahdôs gadijumôs jaturàs pee schahdeem noteikumeem: 1) Jaatswabina personas, kas ir sawas dsimtas weenigee apgahdataji. Ja kahdà dsimtê bes aktiwà kara klausibà eesauzamà reserwista ir wehl jel weens darba spehjigs wihreetis, tad eesauzamais reserwists naw atswabinams. 2) No eesaukschanas aktiwà kara klausibà naw atswabinami reserwisti, kuru dsimtê ir ne wairak par diweem lihds trim darba nespehjigeem dsimtes lozekleem. 3) Wiseem reserwisteem, kureem darba nespehjigo dsimtas lozekku skaits ir leelaks, pascheem jaisgahdà peenahzigas un likumigi apstiprinatas apleezibas, ka wini bauda teesibu uz atswabinaschanu no eesaukschanas aktiwà kara klausibà. Schahdas apleezibas isnemamas lauku pagastu lozekleem no pagastu waldèm, maspilsoneem — no sawàm meestu waj pilsehtu nodokku waldèm, tirgotajeem — no pilsehtu waldèm un tahdàm personàm. kas nepeeder pee lauku eedsihwotajeem, tirgotajeem waj pilsoneem — no weetejàm polizijas waldèm. Schahdàs apleezibàs jausdod dsimtes lozekku skaits un wezums, bet jo labak, ja tajàs usdod ari katra dsimtes lozekka darba spehju. 4) Wisàm minetàm eestahdèm ari jaeeraksta katra reserwista kara klausibas biketê, pasê, ustureschanàs sihmê un zitôs tam lihdsigôs papihrôs wina dsimtas darba nespehjigo lozekku skaits un japeesihmê, waj winsch ir weenigais dsimtas apgahdneeks. 5) Wisà zità sinà agrakee noteikumi par reserwistu eesaukschanu aktiwà kara klausibà un par to eeraschanos sapulzinaschanas weetàs paleek tee paschi agrakee. Schee noteikumi tuhlin jaispilda wisur tur, kur noteek reserwistu mobilisazija.

— **Komisiju bagatiba.** „Birsch. Wedomosti" usskaitijuse wisas daudsàs konferenzes un komisijas, kahdas tagad Peterburgà darbà pee daschadu jautajumu isspreeschanas un projektu sastahdischanas. Jacewehro, ka tàs wisas eezeltas tikai pehdejôs mehneschôs. Tàs ir schahdas: Ignatjewa konferenze (pastiprinata apsardsiba), Buligina (tautas weetneeziba), Goremikina (semneeku jautajums), Kobeko (prese), Kokowzewa komisija (strahdneeku jautajums), Saburowa (senata reforma), Timofejewa (apdroschinaschana no waldibas puses), Kutlera (eenahkumu nodokli), Iswolska (skolu reforma). Jermolowa (augstskolu jautajums) Roopa (Port-Artura). Wisjaunakà konferenze ir Leelkuasa Nikolaja Nikolajewitscha (walsts aissardsibas leeta). No jauna atdsihwinata ministru padome, grahfa Solska preekschsehdibà, tahlak pastahw Taganzewa komiteja (Somija) u. t. t.

— **Par walsts domi** „Now. Wrem." pasneedz schahdu plaschaku sinojumu:

Eekschleetu ministra Buligina wadibà sastahditais projekts par nahkoschàs tautas aisstahwju saeimas dibinaschanu tagad jau peesuhtits wiseem ministru padomes lozekleem, lai ar to eepreeksch eepasihstàs. Deena, kad ministru padome eesahks pahrbaudit projektu, wehl neesot sinama. Pehz pahrgrosità projekta nodomats pastahwigo tautas aisstahwju saeimi nosaukt par „walsts domi". Nodoms, eewest semstwas eestahdes, bes Sibirijas, ari Kaukasà, Polijà un Baltijas gubernàs, schim brihscham atliks; tomehr tautas aisstahwju iswehleschanu isdarischot semstas wehletaju sapulzês pehz 1864. gada 1. janwara nolikumeeem. Tà tad tautas aisstahwju wehleschanas nodomats isdarit pehz ihpaschuma jeb mantas zensa, tomehr paschu scha zensa apmehru ministrija neesot noteikusi, bet to darit atstahjusi ministru padomei. — Walsts domei, kà pastahwigai eestahdei, buhschot neween likumu apspreeschanas teesibas, t. i. teesiba pahrspreest jaunus likumus, ko resori eesneeguschi, pahrgrosit un papildinat pastahwoschus, bet ari paschai eekustinat un zelt preekschà jaunus likumus, tos patstahwigi isstrahdat, neatkarigi no ministrijàm, pee kam walsts dome no sawu lozekku widus war eezelt sewischkas komisijas. — Walsts domei peekriht teesiba pahrspreest walsts budschetu, finanzministrijas sewischkus eepreekschejus sinantschu aprehkinus, sinojumus un pahrskatus par walsts budscheta ispildischanu un sewischku reforu un walsts kontroles aprehkinu projektus.

Pehz projekta walsts domei teesiba peeprasit ministreem un nodaku wirspahrwaldneekeem sinas un sinojumus, bet ministri un wirspahrwaldneeki atbildigi tikai Keisara Majestates preekschà. Interpelazijas teesiba nesihmejotees uz sewischkàm personàm waj weenas waj otras ministrijas aisstahwjeem, bet peeprasit warèschot tikai, sihmejotees uz weselu reforu. Walsts domê buhschot pawisam 400—600 uz 3 gaderm iswehletu lozekku. Par domes lozekleem warèschot buht tikai no eedsihwotajeem iswehletee, kamehr domes preekschsehdetaju eezelschot Wisaugstaka wara no domes lozekleem. Pehz amata par domes lozekleem jau buhschot ministri un sewischku nodaku pahrwalditaji waj winu weetneeki. Winu daliba pamatota ar to, ka wajadsigs domes preekschà nodot isskaidrojumus jautajumôs, kuri domei japahrbauda jeb japahrspreesch. No walsts domes, kà semakàs palatas, likumu projekti pahreet uz augschejo palatu — walsts padomi, un eekams likumi naw pahrbauditi un peenemti walsts padomê un beidsot Wisaugstaki apstiprinati, teem naw nekahda spehka. Domu starpibas gadijumà starp walsts domi un walsts padomi jautajumus isschkir Wisaugstakà wara; ja zelàs domu starpiba starp sewischkàm ministrijàm, tad ministreem atkaus stahtees saweenibà ar domi. Walsts domes sehdes notura ik gadus no nowembra lihds janwarim. Uz Wisaugstako pawehli walsts domi war slehgt kaut kurà laikà, noteizot jaunas wehleschanas. Domes sehdes atklahtas. Walsts domes lozekli algas nedabu, bet kà atlihdsibu par isdewumeem 15 rublus beenà, lai neiszeltos pahrpratumi, neweenam naw brihw atteiktees no schàm naudàm. Walsts domes lozekli war eesneegt sawus preekschlikumus tiklab pa weenam, kà pulzineem waj schkiràm. — Kad nu wehleschanas isdaris uz 1864. gada semstu likumu pamata, tad awise tura par wajadsigu peemetinat, ka pehz schi nolikuma aprinku eedsihwotaji sadalami 3 galwenàs daàs: privatôs semes ihpaschneekôs, kuri nepeeder pee pagasteem, un komunàs jeb pagastôs — pilsehtu un lauku. Saskanà ar to dibinaja 3 wehleschanu kolegijas: aprinka semes ihpaschneeku sapulze, pilsehtas wehletaju sapulze un laukpagastu sapulze. No ministru padomes, protams, atkarasees, waj scho eekschleetu ministra projektu peenems waj atraidìs.

— **Demonstrazija Peterburgà slotes saudejuma dehl.** „Pet. tel. ag." sino, ka 22. maija wakarà Pawlowskà publika pa konzerta laiku isdarijusi demonstraziju slotes saudejuma dehl. Uz publikas peeprasijumu musika apklususi. Kad senakais Batz pilsehtas galwa Nowikows runajis, ka wajadsigs slehgt meeru, kahds gorodowojs eenahzis sahlê un israidijis publiku, kas winam isdewees ne bes puhlèm.

No Warschawas. Tizibas noleezibas jautajumà. Warschawas generalgubernators laikraksta „Warsch. Dnew." issaukoscho: Zaur 17. aprilî doto ukasu Keisara Majestate dahwinaja walstij tizibas brihwibu un Sawà neismehrojamà schehlastibà atswabinaja pareistizigos, kas peeweenojuschees kahdai zitai kristigai draudsei, no likumiska soda un nelabàm sekàm. Schis dahwatais atweeglinajums nes meeru un mihlestibu pareistizigo un zitu tizibu lozekku sawstarpejà satikssmê. Bet pee wisa ta ar skumjàm janowehro, ka daschas personas, waj nu aiz nesapraschanas waj ar launu noluhku, isleek Wisaugstako Keisarisko schehlastibu gluschi aplam. Daschi atkriht paschi no pareistizibas un mehgina ari zitus pareistizigos usskubinat uz atkrischanu waj ari romeeschu-katoku tizibas peenemschanu, pee kam tee isleetu peerunuschanu, issmeeklus, draudus un waras darbus. Tagad Keisara Majestatei labpatizees wehribu greest uz tamlihdsigàm behdigàm un noseedsigàm parahdibàm. Man jaatgahdina, ka pehz likuma, kursch arweenu wehl paleek spehkà (Kr. lik. krah. IX. sehj. 4. pant.), waldoschai pareistizigai basnizai weenigi peeschkirtas teesibas swabadi isplatit sawas tizibas mahzibas. Zitu tizibu lozekleem ir aisleegts pamudinat uz pahreeschanu winu tizibà. Tee, kas israhdàs par wainigeem pee zitu atgreeschanas no pareistizibas, pareistizibas nizinaschanas un tizibas apsmeeschanas, kriht sodà uz wispahreju kriminallikumu pamata, lai Kreewu pareistizigà tauta netiktu samulsinata zaur daschadàm tautà isplatitàm aplamàm baumàm un lai ta sin, ka pareistizigais Zars pareistizigas basnizas, klosterus un swehtbildes arī turpmak nekam neatdos.

No Ruchas. Noschauts 18. maijà uz eelas aprinka preekschneeka palihgs Abramowitschs.

No Kijewas. Weetejais generalgubernators, pamatojotees uz walsts kahrtibas un meera nolikumu 17. pantu, issludinojis, ka wisas leetas par pretoschanos walsts eerehdneem, usbrukumeem kara spehkam, polizijai un walsts eerehdneem, kà ari par noseegumtem pret priwatu personu mantu un dsihwibu (kur tas noteikts pehz wispahrejeem walsts likumeem) tiks nodotas kara teesas isspreeschanai.

Widsemе.

No Rigas. Janwara nemeerôs Rigà zeetusche labi sawà laikà tika atklahta dahwanu lasischana un eezelta sewischka komisija dahwanu issneegschanai. Uz Widsemes gubernatora rihkojumu komisijas darbiba ar 1. maiju nobeigta. Pawisam dahwanu cenahzis 666 rbl. 47 kap., no kuras sumas issneegti pabalsti 37 personàm.

— **Slepena tipografija,** kà „N. Westn." dsirdejis, usseesta naktî uz 20. maiju; winà drukatas aisleegta satura proklamazijas. Isdariti ari aresti.

— **Zihna ar schuhpibu.** Sakarà ar tirgoschanàs laika saihsinaschanàm krona dsehreenu pahrdotawàs, lai aprobeschotu nabadsigu kauschu schuhposchanu, no 1. augusta sahkot, kà „Rischk. Wed." sino, tikschot atzelta maso pubelischu pahrdoschana, ta ka pahrdoschana paliks tikai pubeles jeb pusstopi (t. i. weena dimbesmità daka spaina, un tà sauktee tschetwerti (zeturtdaka spaina.)

— **Tautas apgaismoschanas ministrija** sastahdijuse planu, pehz kura daschôs walsts apgabalôs buhtu dibinamas daschadu tihpu techniskas ruhpneezibas skolas. Rigas mahzibas apgabalà pehz schi plana buhtu dibinamas 12 tahdas skolas.

— **Breesmiga nahwe.** 22. maijà ap pulksten 11 un 45 minutèm beeenà pee Rigas-Orlas dselszeka wezàs schkiroschanas stazijas strahdneeks, 27 gadus wezais Drisas maspilsonis Leons Medonezkis aiz pascha neusmanibas eekluwis starp diweem manewrejoscheem wagoneem un tizis tà saspeests, ka bijis uz weetas pagalam.

No Zehsim. Ugunsgrehks. 20. maija naktî pulkst. 1/21 iszehlàs, kà „Rig. Aw." sino, ugunsgrehks Pils eelà, domà, ka no kahda launbara rokas isdarits. Azîs krihtoschs fakts bij — uhdens truhkums. Nodega schoreis 3 mahjas un weena peebuhwe, pee kam sadega weena wezaka seewina, un weens wezaks laulats pahris, kas dsihwoja augschejà stahwà, krita nelaimê, katrs pahrlausdams kahju. Peedsehschanas schoreis aprihnojami weenaldsigi isturejàs tee, kam jaruhpejàs par uguns apslahpeschanu.

No Weetalwas. Nemeerneeki basnizà. 8. maijà, kà „Dûna-Ztg." sino, mehginaja trauzet deewkalposchanu nemeerneeki. Pa spredika laiku tika peepeschi palaists walà balobis, kuram bij

pee kahjas peesceta lenta ar usrakstu: „Nost ar Debneru!“ Leeldeenu nakti schahdi baloschi ismehtajuschi proklamazijas pareistizigo basnizâ. Tuhlin pehz baloschu uslidoschanas, peezehlâs schur un tur no soleem jauni zilweki un speedâs uz basnizas durwim, tà ka laudis apjuka uz azumirkli. Tak mahzitajam isdewâs laudis apmeerinat, tà ka tee palika un noklausijâs deewwahrdus lihdz beigâm. Dseesmas dseedadams, kahds bars nosuda ahrâ.

No Jurjewas. Leels ugunsgrehks iszehlees 20. maijâ ap pulksten 6 pawakarê, kà „Düna-Ztg.“ sino, kahdâ „Techelferas“ muischas blakus ehkâ. Saufajâ un wehtrainajâ laikâ dsirksteles drihz ween pahrkaisijâs uz muischas koka ehku, kuru naw zeribu glahbt. Ugunsgrehka zehlonis nesinams.

Kurseme.

No Leepajas. Atrasts flihkonis. 21. maijâ pehz pusdeenas iswilka no seemas ostas jau eetruhdejuschu wihreescha lihki strahdneeka drehbês. Tas israhdijâs par Kursischu pagastam peederigo Dawidu Ansonu, kursch bij pasudis jau kopsch 19. februara. Nelaimigais bij kara-ostâ par kaleju. Wunsch atstahj neapgahdatu atraitni ar 3 behrneem.

— **Nekreetnibas.** 20. maijâ usbruka kahds bars strahdneeku, kà „Lib. Ztg.“ sino, dselszeka darbnizâs schandarmam, kursch tur bij eerabees amata darischanâs, pahrmeta tam, ka esot speegs, eebahsa maisâ, salausa sobinu un isweda tad uz eelas. Ismekleschana ussahkta.

— **Strahdneeku attureschana no darba.** 22. maijâ eeradâs Leepajas moderneezibâ wairak nepasihstamas personas un ar draudeem peekodinaja, lai swehtdeen neiswadajot peenu. Tà ka iswadataji bihstijâs, ka neteek waj nu paschi peekokoti, waj ari winu rati sadragati, tad 22. maijâ netika peena nonehmajeem peewests peens.

No Wentspils. Streiku leetà. Kahdu nedeku atpakal, kà „Wind. Zeit.“ sino, meta darbu pee malas weetejee Schihbu tautibas drehbneeku selki, kuri wehl neesot islihguschi ar saweem darba dewejeem. Pehz tam atstahjâs no darba muhrneeki un krahsotaji. Pirmee prasa, lai teem saihsina darba laiku uz 9½ stundâm deenâ un algu lai noleek uz 2 rubleem deenâ. „Balt. Westn.“ sino, ka 16. maijâ darbus pahrtraukuschi ari elewatora strahdneeki, kuri prasa leelaku darba algu un zitus dsihwes uslabojumus. Pagahjuschâ swehtdeenâ, kà „Wind. Zeit.“ wehl sino, winpus Wentas, „Strihku zeemâ“, iszehlusês nejauka kauschanas starp Latweeschu un Leischu tautibas strahdneekeem, kuru starpâ jau sen walda leela nesatiziba. 3 leischi tikuschi smagi eewainoti.

No Swehtes. Swehtdeenas meera trauzeschana. Reis bija sinots „Latw. Aw.“, ka Schihbi trauzejot muhsu swehtdeenas meeru, pahrdodami plawas. Schinî gadijumâ waina ustraujama wairak pirzejeem — kristiteem, nekà Schihbeem; jo kad kristitee neees pirkt, tad Schihbi buhs peespeesti pahrdoschanu isdarit darba deenâ. Bet ko lai saka, kad kristitee sahk plawas pahrdot swehtdeenâ — paschâ basnizas laikâ, kà tas notika 15. maijâ. Usskrihtoschs wehl tas fakts, ka swehtdeenas meera trauzetajs — plawu pahrdewejs ir pagastâ isdaudsinats bihbelneeks, kursch, mehrkedams uz daschu labu sawas bespamata kritikas bultas, mehtajâs labpraht ar bihbeles panteem. Wajadsetu gan papreeksch wilkt ahrâ to skabargu no sawas azs...

Ari daschi schejeenes eemihtneeki nahkuschi pee atsinas, ka grahmatas ir isglihtibas awots; tapehz, lai winas bez maksas buhtu peeejamas wiseem pagasta eedsihwotajeem, ir nodomats dibinat Swehtes pagastâ **brihwbiblioteku.** Statutus jau parakstija isgahjuschâ gadâ, bet apstiprinaschanai winus eesneedsa tikai nesen. Par schahdu nowilzinaschanu statutu eesneegschanâ wainigi naw wis beedri, bet gan ziti apstahkli. Asmens.

No Leel-Cezawas. Meschu degschana. Sausam laikam pastahwot sahkuschi meschi degt. Maija mehnescha 15. deenâ parahdijâs uguns wairak weetâs Dselssahmura meschsaimneezibas diwôs meschsargu nowadôs. Nodedsa tuwu pee 100 puhraweetâm gan jauna, gan weza mescha. Muischas walde bij isfaukuse uz meschu dsehschanu pagasta laudis, un tikai pateizotees beidsamo nenogurstoscheem puhlineem, isdewâs meschâ uguni apdsehst. Uz uguns dsehschanu bij wiswairak eeraduschees paschi mahju saimneeki. Maija mehnescha 19. deenâ tikai reti kahdâ Cezawas pagasta matzgruntneeku saimneezibâ nodarbojâs ar lauku darbeem, — wisi darba spehjigee wihreeschi bij aisgahjuschi waj nu meschôs uguni dsehst waj zekus bruget. Un sehschanas laiks stipri ween tuwojâs beigâm. Sehschanas darbu nowehlinaschana dascheem neisbehgama. Z.

No Jelgawas.

Par Jelgawas aprinka kara-klausibas komisijas darbwedi eezelts Kursemes gubernatora kanzlejas registrators K. Friedemans; wina weetâ par gubernatora kanzlejas registratoru eezelts K. Auscheiks.

Andrejs Stirne †. Bahlâ nahwe atkal nolaupijusi Latweescheem weenu no tautas mahzito dehlu pulzina — walsts padomneeks Andrejs Stirne schkihrees no schîs pasaules treschdeen, 18. maijâ, Maskawâ, kurp maija sahkumâ atwakinajumâ bija aisbrauzis wesekotees. Lai gan nelaika wahrds naw plaschi pasihstams Latweeschu darbineeku pulkâ, tomehr, sawu muhschu pawadidams wulsts deenastâ, nelaikis bija wispahri zeenits wihrs, ar kuru ari Latweescheem nahzâs deesgan daudz satiktees un buht darischanâs. Nelaikis dsimis 1858. g. 15. julijâ, beidsis kursu Peterburgas universitatê kà teesu sinibu kandidats, un pehz tam tuhlin ussahzis sawu eerehdna gaitu. 1887. gadâ winsch eesahka walsts deenastu kà Kursemes gubernas waldes darbwedis; 1889. gadâ winu eezel par gubernatora kanzlejas direktora wezako palihgu; 1890. g. winu aiskomandê ispildit Dobeles aprinka semneeku leetu komisara weetu, pee kam tas ispelnijâs toreisejâ gubernatora Sipjagina pateizibu. 1891. g. winu eezel par scha aprinka semneeku leetu komisaru. Scho weetu winsch eenem ilgaku laiku, komehr 1896. gadâ winu eezel par gubernas kara klausibas komisijas pahrsinataju lozekli un 1903. g. par schâs paschas komisijas pastahwigo lozekli. Walsts deenastâ nelaikis usdeenejis lihdz walsts padomneeka tschinam un ispelnijees Annas 3. schkiras ordeni.

Mahzitajs Gurlands †. Peenahkuse telegrama wehsta, ka 21. maijâ mahzitajs Rudolfs Gurlands miris ar plauschu eekaisumu 71 gada wezumâ. Nelaikis nodsihwojis 20 gadus Jelgawâ kà mahzitajs, sahkumâ kà palihga mahzitajs pee toreisejâ Sw. Trihsweenibas basnizas mahzitaja Neandera un wehlak turpat kà pirmais mahzitajs. 1893 gadâ winsch sabojatas weselibas dehl atstahjâs no sawas weetas un aisbrauza no schejeenes prom. Nelaika isnihkstoschâs meesas pahrwedîs uz Jelgawu, kur apglabâs weetejôs kapôs. Par nelaiki jaleezina, ka winsch weenmehr bijis ihsts sirdszilweks, kas sew par galweno mehrki weenmehr spraudis: turet meeru, mahzit meeru un seht mihlestibu. Lai winam weeglas smiltis!

Luteranu konsistorijas presidenta algas leetà. Kursemes landtags bij greesees pee waldibas ar luhgumu, lai Kursemes luteranu konsistorijas presidentam ismaksatu algu no wispahrejeem walsts lihdzekleem, kà to jau issneedsot Widsemes un Igaunijas konsistoriju presidenteem. Eekschleetu ministrs, sasinâ ar finantschu ministri, atraidijis landtaga luhgumu, jo ewangelisks-luteranu basnizas reforam ik gadus atwehlamâs sumas newarot wairak tikt paaugstinatas.

Skumjas par eskadres bojâ eeschanu. Ar sahpigu sirdi seko sche wehstim par eskadres bojâ eeschanu, jo uz eskadres atradâs ne masums Baltijas muischneeku peederigu kà ari Kursemes gubernatora Swerbejewa abi dehli.

Teatris Amatneezibas beedribas sahlê (Palejas eelâ). Tà ka Aspasijas dramas „Sidraba schkidrauts“ israhdei, kura bij nodomata uz 29. maiju, raduschees nepahrwarami, no isrihkotajeem neatkarigi schkehrschli, tad augschminetâs lugas weetâ teek 29. maijâ israhdita Brijè luga „Sarkanais teesnescha mehtelis“. Pee israhdes peedalâs tahdi teizami Rigas spehki, kà: W. Eglin-Nahra, Otilija Muzeneek, R. Tautmihls-Behrsinsch, Mikelis Rudsits, P. Grusna un z. Ari pati luga peeskaitama pee labakajâm un wiszaur nopeetna satura. Israhdes sahkums pulksten 8 wakarâ. Biletes, kas bij pirktas preeksch „Sidraba schkidrauta“ israhdes, derigas ari schij israhdei bez apmainischanas. Eepreeksch biletes dabonamas H. Allunana grahmatu weikalâ. —nb.—

Gahjeju un kalpotaju skaits Kursemê pehz pehdejâs kauschu skaitischanas sinâm, kà „Kurs. gub. aw.“ raksta, 1897. gadâ bijis schahds: Laukstrahdneeku — 61,921 wihreets un 35,292 seeweetes; daschadâs ruhpneezibas nosarês strahdajuschi — 13,468 wihreeschi un 2475 seeweetes; kalpotaju pee pasta, uz dselszeekeem u. t. t. — 2713 wihreeschi un 77 seeweetes; kalpotaju pahrdotawâs, namiku, naktsfargu u. t. t. 6808 wihreeschi un 14,436 seeweetes. Tà tad pawisam strahdneeku kalpotaju bijis 94,707 wihreeschi un 54,753 seeweetes — kopâ 149 460 personas. No zitâm gubernâm sche darbojuschees 17,426 strahdneeki un strahdneezes, kamehr no Kursemes gubernas aisslihduschas pa zitâm waists dakâm apm. 23,000 wihreeschi un 11,000 seeweeschu no strahdneeku kahrtas.

Ari darba dewejs. 18. maijâ kahdi no Kaunas gubernas semneekeem bij eeraduschees Jelgawâ, zeribâ atrast apkahrtnes keegeku zepkôs sew darbu. Keegelnizas isstaigajuschi un darba neatraduschi, strahdneeki gribejuschi jau dotees atpakal uz sawu dsimteni, bet te weetejâ dselszeka stazijâ uz wilzeenu gaidot, wineem peebeebrojees kahds jauns gaischâs drehbês gehrbees wihreetis, kursch teem peedahwadams darbu un leelu pelnu, aisswedis winus uz pils plazi, kur teem israhpis pases un wairak rubkus naudas un pats aisgahjis, atstahdams minetos strahdneekus ahrâ uz wina gaidot. Winu nesagaidijuschi, strahdneeki dewuschees ta meklet, bet barba dewejs jau bijis pasudis. Kà dsird, tad weetejai polizijai esot isdewees wehlak scho „smalko kungu“ atrast un apzeetinat.

Sahdsibas. Wilhelmu eelâ № 1 dsihwojoschais J. N. sinoja polizijâ, ka pa to laiku no 16. lihdz 17. maijam is wina dsihwokla aisslehgta peeleekama kambara, to atmuhkejot, winam issagta pases grahmatina un 15 rubli naudas. Kahda L., uz kuru apsagtais N. schinî sahdsibâ tur aisdomas, nemta ismekleschanâ. Schejeenes nama ihpaschneeze E. W. sinoja peenahzigâ eestahdê, ka 19. maijâ deenu is winas nama bahrsa. Koku sahgetawas eelâ, winai issagtas wairak pukes. Schinî sahdsibâ top apsuhdseta kahda A. R. — S. L., kura dsihwo aiz masajeem wahrteem, sinoja polizijâ, ka 20. maijâ pehz pusdeenas, kamehr wina mahjâs nebijuse, is winas dsihwokla pa atwehrtu logu winai issagtas daschadas selta un sudraba leetas, kuru kopwehrtiba sneedsotees pee apmehram 83 rbl.

Wisjaunakâs sinas.

Kreewu telegram-agentura.

No Berlines 6. junijâ (24. maijâ). Keisars eezehlis Bülowu firsta godâ un tà iswedis beidsot sawu nodomu, kas winâ pastahweja jau kopsch muitas tarifa eeweschanas 1902. gada dezembri. Toreis Bülows atraidija scho eezelschanu.

No Parises 6. junijâ (24. maijâ). Schis deenas ministru sapulzê Delkasê atsazijâs no ahrleetu ministra amata, aisrahdidams uz domu starpibâm, kas tam iszehluschâs ar kolegeem. Ruwjès usnehmâs pagaidâm ahrleetu ministrijas pahrwaldibu. Wisa prese kopigi nosoda Delkasês politiku, kura wisai behdigi usskrehjuse sehklî.

No Tokijas 6. junijâ (24. maijâ). Kreiseri „Admirals Nachimows,“ „Wladimir Monomachs“ un „Dmitri Donskois“ nogrimuschi samehrâ sekläs weetâs, tà ka laikam buhs eespehjams winus iszelt no juhras dibena. — Roschestwenska weselibas stahwoklis apmeerinajoschs. Puls un temperatura normali. Kaut kahdi smadsenu satrizinajumi naw manami. Bez tam admiralam sapeesta labâ riba un pahrschauta sauja. Kreisâs kahjas bruhzes bez strutâm.

No Hongkongas 5. junijâ (23. maijâ). Amerikanu transporta kugis „Caphiko“ redsejis zeltâ uz Manilu kahdu Kreewu palihga kreiseri, diwas torpedu laiwas un kahdu trihs skursteinu kreiseri, kuri aisbraukuschi kahda smagi kahdeta transportkuga pawadibâ uz deenwidus wakareem.

Basnizas sinas.

Leepajas Sw. Annas basnizas draudzes sinas no 16. lihdz 22. maijam. Uzsaukti: Aleksanders Pauls Weissbachs ar Maigu Bernat; Jehkabs Klabis ar Lawihsi Kalnin; Janis Pahwels ar Katrihnu Paulsche; Ansis Rukuts ar Annu Brumak. Laulati: Jehkabs Witschkints ar Scheni Hening; Andrejs Tene ar Annu Muntin; Jehkabs Pikers ar Katrihnu Schkile; Andrejs Spuntels ar Annu Inke. Mirusschi: Ernests Dekšne 42 g.; Lihse Jukum 1 g. 1 m.; Janis Nowadneeks 62 g.; Elsa Untulis 33 g.; Kehrste Rosenthal 30 g.; Olga Marija Budel 1 g. 5. m. w.

Deewkalposchanas Sw. Annas basnizâ swehtdeen 29. maijâ, pulkst. 9 no rihta, mahz. Schoen un 4 pehzpusd., mahz. pal. Freiberg.

Otrdeen 31. maijâ beewgaldneeki pulkst. 9 no rihta.

Mahzitajs **Schoen.**

Janu-Leepajas basnizas sinas no 15. lihdz 21. maijam. Uzsaukti: Hermans Bluman ar Lina Scharlotti Perel; Ansis Rukuts ar Annu Brumek. Laulati: Ansis Grundman ar Anetti Anson; Ernests Apens ar Mariju Lauban; Peters Duhzmann ar Juliju Pinne. Mirusschi: Mikels Saunaut 1 m.; Willis Lehwald 69 g.; Fritzis Ennson 5 m.; Janis Rolof 50 g. 3 m.; Elwira Anna Purenin 4 m. w.; Eewalds Petrowski 2 g. 2 m.; Ilse Sahle 63 g. w.

Dahwanas sanemtas basnizai par labu no P. K. 2 rbl., no J. P. 50 kap., no P. T. 1 rbl. Mahzitajs **Goldberg.**

Wehstules un atbildes.

J. Bbl. J—wâ. Nebaschisatees — gan darbs tiks sawâ laikâ padarits. Naw labi, spreedelet par leetâm, par kurâm truhkst wajadsigo smaschanu. — **Asm.** Sinojums pa dakai neeet. — **Dgw. S—è.** Tahdus sinojumus waretu eesuhtit waj par katru pagastu. Tadehl newaram ari schimbrihscham Juhsu wehleschanos ispildit.

Izdewejs un redaktors: Dr. Bielenstein.
Redaktors: J. Weissmanis.

Дозволено цензурою. Рига, 27-го мая 1905 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ.

No 20. maija sahkot praktiseju
Kemerôs.
Dr. med. S. Rubinstein,
(Jelgawâ trešdeen. no ½9—10).

Dr. Beelajews
runajams dsemdeschanas palihdsibâ, seeweeschu slimibâs un wenerisKâs slimibâs
otrdeenâs un peektdeenâs no plkst. 8—10 pr. pusd., 4—6 pehz pusd.
Jelgawâ, Salajâ eelâ № 23.

Peenemu sobu slimneekus.
Eeleek mahkfligus sobus ar platêm waj gluschi bez platem. Wisadas plombas. Runajams ikdeenas no 10—1, 3—6.
Dt. E. Rosenthal,
Jelgawâ, Leelajâ eelâ Nr. 33.

Preeksch kodem
peedahwâ:
Koschu papihri, koschu pulweri, koschu uhdeni „Ideal“, naftalinu, naftalina kamparu, Dalwatineeschu insektu pulweri, kamparu u. t. t.
Mag.
J. Hertela
apteek. preeschu pahrdotawa
Jelgawâ, Pasta eelâ № 13.

Wezmahte
wajadsiga Kurmenes pagastam, Jaujelgawas apr. Kandehl kandidates top usaizinatas eerastees 15. junijâ sch. g. pee weetneeku pulka uz nolihgschanu.
Kurmenê, 18. maijâ 1905. g.
Pag. wez. weetn.: K. Briuk.
Skr. weet. ispild.: K. Benjin.

Labi dihgstoschas, tihritas
linsehklas
pahrdod
Fr. Weidemanis,
Jelgawâ, Leelajâ eelâ Nr. 88.

Jelgawas Amatneezibas Beedribas sahlê.
Swehtdeen 29. maijâ 1905. g.
„Sidraba schkidrauta“ weetâ, kursch nepahrwahramu schkehrschlu dehl newar tikt israhdits, uzwedis pirmo reis Jelgawâ
Rigas akteereem weesojotees:
Sarkanais teesnescha mehtelis.
(La robe rouge.)
Drama 4 zehleenôs no Eischena Brijè. Tulkots no franzischu walodas.
Israhdes sahkums pulksten 8 wakarâ.
Muzika: Medna kga stihgu orkestris.
„Sidraba schkidrauta“ israhdes biletes derigas bez apmainischanas schinî israhdê.
Biletes eepreeksch dabonamas H. Allunana grahmatu weikalâ.

Wehrpeji,
kahrseji, strahdneeki un sehni wajadsigi un tuhlit war eestahtees tuhka fabrikâ
Arthur Dumpf,
Jelgawâ, pee Dobeles wahrteem.

Mahlderu darbus
pilsehtâ un uz laukeem peenem
M. Puhpols,
Jelgawâ, Kangliseru eelâ № 5.

Wahrds un maschina, kuri uswahrè!

Mc Cormick.

Fakti to apleezina!

Muhsu maschinas usrahda neapstrihdami wisangstako **pilnibas** pakahpeenu plaujmaschinâs. Mehs **scho** apgalwojumu **droschi** woram atkautees, jo muhsu **maschinas** peerahda muhsu isteikumu. — Ja wehlatees pirkt, tad muhsu **sahles plahweji, labibasplahweji seena grahbekli** ir tâs maschinas, kuras jums wajadsigas. Katrâ sinâ juhs luhdsam, apskatit muhsu maschinas. Teescham wehrts apmeklescha nas puhlinu.

Cyrus Hall Mc Cormick

Rigâ, Herdera laukumâ 3.

Zenu rahditaji par welti un par brihwu.

Jelgawas Laukfaimneezibas Beedribas

Krahschanas un Aisdoschanas Sabeedriba

(atklahta februari 1900. g.).

Jelgawâ, Katolu eelâ № 19.

30. aprilî 1905. g.

Droschibas kapitals **122655** rub. **6** kap., neeerehk. **1156** beedru garantiju.

Bilanze swahrstâs ap **872,736** rub. **74** kap.

1) **Par noguldijumeem** maksâ par gadu **6%**, skaitot no noguldischnaas deenas. Par **schiro-noguldijumeem** maksâ **2%**.
2) Par **aisdewumeem** nem **6½—8%** par gadu. Peeprasijumus isspreesch pirmdeenâs.
3) **Kantoris atwehrts** ik darbadeenas no pulkst. 10—2 deenâ.
4) Beedri war buht **abeju dsimumu personas,** kâ ari sabeedribas un arteli.
5) Noguldijumi un aisnehmumi ir **swabadi no krona nodokleem.**

Walde: agr. **J. Bisseneeks,** agr. **J. Brasda.** **D. Kahnbergs.**

SANATOGEN BAUER

wisderigakais, nerwus un spehkus stiprinoschs lihdsekkis peeaugusscheem un behrneem.

Teizamas atsaukstmes

no ahrsteem par panahkumeem to lietojot pret masasinibu, nerwu slimibàm un behrnu ehdinaschanas trauzejumeem. War dabut apteekâs un apteekas pretschu pahrdotawâs.

Sargatees no pakaldarinajumeem.

Pamahzibu par Sanatogenu issuhta bes maksas **K. J. Kresling,** Sw. Peterburgâ, B. Konjuschennaja 29.

Weikala pahrweetoschana.

Muhsu kantoris atronàs no 10. maija sch. g.

Rigâ, Leelâ Kehninu eelâ 32 (blakus Langensiepen un beedr.).

Ferdinand Meyer un beedr.

Fabrika preeksch wissjaunakàs un labakàs konstrukzijas **dsirnawu** un **turbinu buhwèm. Dsirnawu gangi, gruhbu gangi, transmisijas,** wisas **dsirnawu maschinas.** Leels krahjums wisadu sugu **dsirnawu akmeenu,** wisu dsirnawu **peederumu, zilindru gases, dsenamo skrunu** u. t. t.

Naudas skapji no S. J. Arnheim — Berlinz.

Skrundas pagasta walde

Kuldigas aprinkî, dara zaur scho wispahrigi sinamu, ka pagasta **nodoklu repartizija** uz saweenotà Skrundas pagasta nodokleem par 1905/1906. gadu tiks isdarita no Skrundas pagasta weetneeku pulka 13. junijâ 1905. g., sahkot pulksten 9 no rihta Skrundas pagasta namâ. Tadehl personas, kas wehlàs no nodoklu maksschanas tikt atswabinati, waj eeguht atweeglinajumus, top usaizinatas minetâ deenâ eerastees pee pagasta weetneeku pulka un sawu luhgumu peeteikt, eesneedsot waijadsigos dokumentus. Kas ar repartiziju nebuhtu meerâ, war to 14 deenu laikâ pahrsuhdset pee Kuldigas semneeku leetu Komisara kga.

Pagasta wez.: K. Berg.
Skrihwers: G. Uecker.
Nr. 2500. S. w.

Salumu dsihwoklis

preeschu un behrsu mescha tuwumâ, 2½ werst. no Jelgawas. Peeprasams Rahtsmuischâ pee Stahla k.

Pahrdod

stellmachera leetas, kà: loku benki, speeku benki, ehwelbenki un daschadas zitus darba rihkus Jelg., Marijas eelâ № 22, pee dwornika.

Peedsihwojis **skolotajs** (beidsis kahdu skol. instit.) **sagatawo** uz eestahschanos gimnasijâ, realskolâ, ari uz ekfamen. par mahju un elementarskolotaju, brihwpraht. deenesta u. t. t. it ihpaschi kreew. wal. un matematikâ Jelg. Aleksandra eelâ Nr. 1 skolâ no 2—4.

Pahrdod

Ogku mahjas 30 puhrw., Tetelmindes pag. 5 werstes no Jelgaw. pee Bauskas leelzeka, ar labàm ehkàm, augku un leelu semenu dahrsu. Tuwakas sinas pee mahju ihpaschneeka Jankewitza.

Peenemam ikdeenas

sobu slimneekus

no pulkst. 9 no rihta lihdz 7 wal. **Eeleekam mahkstigus sobus** un **daschadas plombas.**

Dt. S. un Dt. P. Brande,
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 17.

Twaika krahsotawa un kimiska masgaschanas eestahde

I. fabrika: Rigâ, Reweles eelâ № 5.

A. Danziger.

II. fabrika: Peterburgâ, Drowenaja № 8.

Schinî arodâ wisuleelakà eestahde Kreewijâ.

Peenemschanas weetas Rigâ:

1) Skahrnu eelâ № 4, 2) Kaus-eelâ № 11, Aleksandra eelâ № 31, 4) Terbatas eelâ № 20, 5) Reweles eelâ № 5.

Jaunatwehrta:

Suworowa eelâ Nr. 17.

Atsihdams paschaustas drehbes

leelo un praktisko wehrtibu,

es apnemos muhsu weetejo ruhpneezibu pazelt un papildinat.

Jau kopsch 33 gadeem, kamehr pastahw mana fabrika,

es leelako wehribu peegreesu

wadmalas un puswadmalas

apstrahdaschanai un beeschi ween aisrahdiju uz muhsu weetejàs auschanas un wehrpschanas ruhpneezibas truhkumeem.

42 filiales Baltijas gubernâs,

kà ari ikdeenischka ap 4000 olekschu stofa apstrahdaschana peerahda, ka mana fabrika **ir schajâ arodâ wisleelakà Baltijas gubernâs.** Schis darba wairums dod man eespehju algot wadmalas un puswadmalas apstrahdaschanai kreetnakos meistarus, kà ari labakàs maschinas.

Es neapgalwoju, ka muhsu dsimtenê nebuhtu labas krahsotawas, bet katschu man japeesihmê, ka beeschi ween teek strahdats pehz tahdas metodes, kura drehbi samaitâ un to dara tahdi laudis, kas neapsinàs nekahdu atbildibu par wineem ustizetu drehbi. Scheem laudim beeschi ween ir truhzigi eerihkojumi, kahdi bija 50 gadus atpakal un tee darba semo zenu dehl ir speesti leetot neihstas krahsas.

Bes tam wehl peenemschanas weetas:

Widsemê:

Zehsis	pee M. Standke.
Walmeerâ	„ M. Lilienthal.
Walkâ	„ H. Hildebrandt.
Werowâ	„ Chr. Saretok.
Limbaschôs	„ K. Schlutte.
Aluksnê	„ A. Dunkel.
Wilandê	„ E. Schwalm.
Jurjewâ	„ E. Friedrich. Rahtuscha eelâ 16.
Koknesê	„ K. Grot.
Rujenê	„ E. Welme.
Skrihwerôs	„ A. Sahbak.
Arensburgâ	„ J. Zaunit.
Stukmanôs	„ E. Schlötzer.
Madleenâ	
Törwâ	„ C. Ahder.
Rustagôs	„ C. Treiel.
Pernawâ	
Wez-Gulbenê	„ D. Meschzeem.
Siguldâ	pee E. Schlötzer jkdj.

Kursemê:

Jelgawâ	pee E. Babkowsky.
Leepajâ	„ J. Weinberg.
Kuldigâ	„ A. Kubbasch.
Wez-Auzê	„ E. Sulke.
Bauskâ	„ P. Jankowsky.
Dobelê	„ K. Sehja.
Jaunjelgawâ	„ A. Krüger.
Jehkabmeestiâ	„ A. Grabowsky
Talsôs	„ E. Klafon.
Tukumâ	„ H. Freymann.
Wentspilê	„ H. Freymann.
Kandawâ	„ J. K. Schultz.
Oppê	pee Sarin un Trautmann.

Igaunijâ:

Rewelê	pee Wera Dehio.
Friedheimâ	„ H. Nikolai.
Jewê	„ P. Witzmann.

Un sekoschâs pilsehtâs:

Kaunâ	pee E. fon Hippel.	**Pleskawâ**	pee E. Haugas.
Narwâ	„ T. Michelson.	**Wilnâ**	Leelajâ eelâ 41, Salkinda m.

Manâ fabrikâ teek wisas prezes no leetpratejeem, ilgus gadus pee manis strahdajoscheem meistareem isskatitas zauri un katrs gabals ruhpigi apstrahdats. Preeksch:

leelà wadmalas un puswadmalas wairuma,

kursch katru deenu teek krahsots, welts, schkehrets, presets u. t. t., **katram schim darbam ir jaunakàs un labakàs maschinas** un es leetoju ihstakàs krahsas no labakajàm fabrikàm.

Pee manis apstrahdata

wadmala un puswadmala

pehz krahsoschanas nesmehrejàs;

krahsas nenobahl;

krahsotos stosus war katra nama mahte pati mahjâ masgat;

zaur manu apreturu stosi paleek mihksti un katschu zeeti un dabu skaistu spihdumu;

wisi stosi teek degadeti, ta ka wadmala waj puswadmala nedabu leetus traipeekus, nesawelkàs un nesaraujàs;

pee schkehreschanas es galwoju, ka neweens gabals netiks eeplehsts. Pee tam schkehreschanu es eewehlu preeksch wisàm weltàm wadmalàm un puswadmalàm, jo preze zaur to dabu skaistaku isskatu un pee walkaschanas neispluhkst.

„Wilnas dsiju, kà ari wilnu krahsoju wisàs krahsàs pilnigi „ihsti un manàs filialês atrodàs bagatigi paraugi.“

„Peenemu wisadas kungu, dahmu un behrnu drehbes, isahr„ditas un neisahrditas, krahsoschanai un kimiskai tihrischanai. — „Naw swajadsigs neko isahrdit. Drehbe nesaude ne sasonu, ne „apreturu.“

Peenemschanas weeta Jelgawâ pee E. Babkowsky.

Дозволено цензурою. Рига, 27-го мая 1905 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un behla.

Te klaht 2 peelikumi.